Список використаних джерел

1. *https://coderlessons.com/articles/java/5-prichin-ispolzovat-jpa-hibernate*
2. *https://ru.bmstu.wiki/ORM_(Object-Relational_Mapping)#.D0.94.D0.BE.D1.81.D1.82.D0.BE.D0.B8.D0.BD.D1.81.D1.82.D0.B2.D0.B0*
3. *https://habr.com/ru/post/667078/*

УДК 004.056.53:159.9

Діденко М.М., здобувачка 4 курсу
спеціальності 125 «Кібербезпека»
Крижановський В.Г., д.т.н., професор
кафедри інформаційних технологій

ПСИХОЛОГІЧНІ РИСИ ЛЮДИНИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЇЇ ВІДГУКУ НА ФІШИНГ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Чим швидше людство розвивається, чим більше новітніх пристроїв створюється – тим більше з’являється різноманітної цікавої інформації, до якої не кожна людина може мати доступ. Саме через це все частіше з’являються нові варіанти соціальної інженерії. Один з найпопулярніших методів являється фішинг.

Фішинг – техніка інтернет-шахрайства, що є спрямована на отримання конфіденційної інформації користувачів. Головним видом фітингових атак є підроблений лист, відправлений жертві по електронній пошті, який виглядає як лист від офіційної структури(платіжної системи, банку, компанії, тощо). У листі міститься форма для введення персональних даних (пін-код, логін і пароль і т.п.) або посилання на web-сторінки, де розташовується така форма [1-2]. Коли користувач вводить той же пароль і логін, щоб отримати доступ до «псевдо-сайту», шахрай отримує доступ до даних користувача, після чого може користуватись ними як забажає, в той час, як користувач може навіть і не подозрювати.

З метою захисту своїх користувачів від фішингу виробники основних інтернет-браузерів домовилися про застосування однакових способів інформування людей про те, що той чи той сайт є підозрілим та може належати шахраям. Найновіші версії браузерів уже мають функцію «Антифішинг». Не дивлячись на всі існуючі наразі застережні заходить величезна кількість сучасних інтернет-користувачів та користувачів соцмережами, месенджерами продовжує «вестися» на різноманітні підступні фішингові прийоми та стратегії

[3]. Тому виникає питання, які саме люди схильні до того, щоб відкрити той самий лист?

Психологічною передумовою застосування методів фішингу є така особливість людської психіки, як когнітивні упередження, а саме когнітивні упередження викривлення. Саме через це надійність комп'ютерної системи є не вищою, ніж надійність її оператора. Зловмисники проникають навіть у добре спроектовані, захищені комп'ютерні системи, скориставшись неуважністю довірених користувачів або умисно вводячи їх в оману [4]. Є низка упереджень, які «допомагають» витягнути шахраю інформації:

- Ефект неоднозначності — коли на вибір впливає нестача інформації, або «неоднозначність»;
- Якорування— упередження, яке описує звичайну схильність людей при прийнятті рішень надто сильно покладатися на перший запропонований шматок інформації;
- Евристика доступності— «скорочення шляху», яке спирається на безпосередні приклади, які приходять на думку певної людини при оцінці конкретної теми, концепції, методу або рішення;
- Ефект прокляття знання — упередження, коли краще поінформованим людям надзвичайно важко думати про проблему з точки зору менш поінформованих людей.

Не виключається й те, що людина могла відкрити даного листа через втому чи необачність (але вірогідність цього досить мала). Тому хто все ж таки відкриє даного листа притаманні такі риси: безвідповідальність, жадібність, байдужість, істеричність, неуважність, незнання, невпевненість(як у собі, так і в отриманій інформації), скупість, підступність, легковажність, невпевненість, егоїзм.

Неможливо, щоб всі ці риси характеру чи когнітивні упередження будуть присутні у цієї людини, але певна низка з них буде наявна. І саме завдяки цій певній низці соціальний інженер зможе отримати «доступ» до людини та таємної інформації. Всі організації зобов’язані мати захищені поштові та веб-шлюзи, які будуть сканувати електронні листи і фільтрувати їх, зменшуючи ймовірність того, що співробітник натисне на нього. Також необхідно стежити за оновленнями програмного забезпечення, відстежувати співробітників, які працюють з конфіденційною інформацією і забезпечити складнішу систему їх аутентифікації, проводити регулярні курси або тренінги з персоналом.

Варто пам’ятати, що для того, щоб не стати жертвою фішингу, слід дотримуватись наступної низки правил:

1. Завжди звертати увагу на адресу відправника. Одна неправильна літера, слово чи навіть крапка має насторожити отримувача і змусити стати уважним і не відкривати даного листа;
2. Якщо лист було отримано від офіційної структури, необхідно в першу чергу перевірити її домен;
3. Потрібно зачекати, оскільки більшість фінигових атак дезактивуються за 12 годин, у той час як дійсні листи залишаються набагато довше;

4. Якщо випадково з листа ви завантажили файл, то ні в якому разі неможна його відкривати і потрібно звернутись до фахівців;
5. Не варто переходити за підозрілими адресами. Вони можуть містити віруси та "спливаючі" вікна, які автоматично завантажують шкідливі програми на комп'ютер.

Список використаних джерел

1. *Махницький О.В. Використання соціальної інженерії для крадіжки особистих даних, 6 с.*
2. *Т. В. Нескородєва, В. Ю. Грущенко Детектування фішингових посилань Матеріали наукової конференції (2019–2020 рр.). URL:* ***https://jpvs.donnu.edu.ua/article/view/10424/***
3. *Фішинг. URL: https://cutt.ly/fN9jPpX (дата звернення: 06.11.2022)*
4. *Перелік когнітивних упереджень. URL: https://cutt.ly/qN1AAcJ (дата звернення: 06.11.2022)*

УДК 004.056.5:343.97](477)

Єрмак Д.М., здобувач вищої освіти
Зелінська О.В., доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій

ЗАХОДИ УКРАЇНИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОСФЕРИ ТА ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Протягом останніх років Україна, як і більшість країн світу, робить певні кроки в розбудові інформаційного суспільства, забезпечення інформаційної і кібербезпеки, а також у боротьбі з кіберзлочинністю. Нормативно-правову базу в цих сферах діяльності становлять такі документи: Закони України «Про інформацію», «Про основи національної безпеки України», «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», «Про телекомунікації», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про доступ до публічної інформації», «Про оборону України», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

Сьогодні фахівці з кіберзахисту від ДССЗЗІ, СБ та МВС України стикаються у своїй роботі з численними труднощами, не маючи змоги самотужки розібратися з усіма проявами внутрішніх і зовнішніх загроз національній безпеці України в інформаційному та кіберпросторі. Через це їм доводиться дедалі активніше шукати шляхи співробітництва з аналогічними організаціями світового співтовариства, використовуючи для цього всі наявні можливості й механізми, які є в розпорядженні кожної з країн [1].